

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeat în 1853 de Mitropolitul Andreu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

Se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor

un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiile

se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Biblia și sufletul românesc

Cele dintâi traduceri din Sfânta Scriptură în românește datează dinainte de 1450. Deci părți din Sfânta Carte au început să fie citite în limba românească cam din același timp în care au început să îmbrace haina națională la cele mai multe neamuri europene. În Apus traducerea acestora s'au făcut din opoziție față de Biserica catolică de către diferiți reformatori. La noi s'au făcut chiar de reprezentanții Bisericii, de preoți și mai târziu de episcopi, atunci când, închegându-se o viață românească mai liniștită, oamenii au putut să se gândească la o stăpânire mai din plin a setei lor religioase. Biserica ortodoxă n'a luat în trecut ei atitudine potrivnică traducerii Sf. Scripturi în graiurile naționale. Dacă la noi nu s'au tradus totuși părți din ea, înainte de ce au făcut acest lucru în Apus reprezentanții curentelor adversare Bisericii catolice, faptul se datorește nu opoziției Bisericii, ci împrejurărilor vitrege ale vieții strămoșilor noștri, strămtorași și înghesuiți de năvălirile atâtor popoare, opriți atâta vreme să se adune, să se organizeze, să se reculegă.

Aceasta nu însemnează însă că poporul nostru nu cunoștea înainte în general cuprinsul Sf. Scripturi, care e una cu cuprinsul creștinismului. Credințioșii își făceau rugăciunile în românește, iar preotul le tălmăcea Evanghelia în graiul lor, cum scrie un preot sas pe la 1546 («Românii nu cetească epistolele sf. Pavel și Evanghelia în limba lor, ci într'o limbă străină (slavonă) pe care n'o înțeleg mirenii, ci le-o explică preotul lor»). Șt. Meteș, Istoria Bisericii române din Transilvania, vol. I, p. 113). Fără să fi fost astfel formal tradusă, Sfânta Scriptură circula în rezumate și în fragmente orale, modelând în duh creștin sufletul românesc, susținând unitatea lui

și dându-i elementele unei spiritualități pe care și-o amplifică mai departe prin cugetarea proprie.

Astfel Biblia a format temelia spiritualității românești, baza culturii noastre, chiar într'un timp în care textul ei nu era scris în românește. Căci textul acesta, fie literal, fie rezumativ, era fixat în uzul lingvistic. La noi s'a petrecut același fenomen care s'a petrecut la începutul creștinismului cu textul în Evangheliile: el circula în fraze și povestiri orale aproape stereotipe, ca Sfânta tradiție, ca o repetare a predicilor apostolilor, înainte de a-l așterne în scris unul sau altul dintre Evangheliști. Precum creștinismul în general n'a început să existe numai din momentul în care acest text s'a fixat în scris, ci deodată cu predica apostolilor despre viața și opera lui Isus Hristos, așa și creștinismul românesc și spiritualitatea creștină a neamului nostru — deci baza culturii lui — n'a așteptat transpunerea în scris a textului românesc al Scripturii, ci s'a alimentat începând cu veacuri înainte din textul românesc nescris al ei.

Parcă în istoria poporului nostru Providența a voit să ilustreze că un neam este creștin nu prin textul scris al Scripturii, ci prin propovăduirea lui, nu printr'o carte pe care o poți lua cu tine într'o izolare anarhică, ci prin așternerea adevărului, care există mai înainte de-a se fixa în carte și independent de ea, din gură de om viu, dela o societate de care ești așadar dependent și căreia trebuie să-i fii mulțumitor că ți-a ocazionat aflarea lui; dela o societate care a primit și ea acest adevăr dela rândurile mai vechi de oameni; și nu dela oricare societate, ci dela una care e organizată în așa fel că poate păstra și comunica un adevăr nescris în aceeași formă precisă cum a ieșit

din gura apostolilor; dela o societate care știe că are datoria de-a nu schimba nimic din adevărul apostolic și are și o ceată de oameni încredințați tocmai cu paza și cu transmiterea exactă a acestui adevăr. Poporul nostru a fost așadar creștin — și încă ce creștin! — prin Biserică, adică nu prin textul scris al Bibliei, ci prin textul ei curgând viu, dar același, printre oamenii legați prin credința în Hristos întreolaltă și cu toți ascendenții până la apostoli.

Se pune fals alternativa: e bine sau nu să cunoască poporul Scriptura? Nu există popor creștin, temeinic creștin, care să nu fi avut și să nu aibă la baza vieții lui Evanghelia. Și nimeni nu poate fi potrivnic unei temeinice pătrunderi a Evangheliei în sufletul poporului. Se poate pune însă destul de serios întrebarea: cum e mai bine? Să alimentezi poporul cu textul scris al Evangheliei, sau cu textul nescris? Și cred ferm că puterea și roadele propovăduirii nescrise a Evangheliei este superioară. Chiar dacă se dă și textul scris, dacă nu se face paralel și o propovăduire intențivă a Evangheliei, care să copleșască contactul credinciosului cu Evanghelia scrisă, aceasta poate rămânea literă care nu-l înviează sau îl poate duce la anarhie (Chiar protestanții și sectarii cari, răspândesc cu zel textul scris al Scripturii, fac în același timp cea mai intențivă propovăduire orală).

Dar și alternativa referitoare la textul scris sau oral al Scripturii, nu se mai poate pune azi decât teoretic. Practic nu se mai pune, pentru că chiar să vrea autoritatea bisericească să nu mai circule Biblia scrisă, astăzi, în epoca exuberantă a tiparului, oprirea ei n'ar mai avea nici o eficacitate. Dealtfel Biserica ortodoxă niciodată n'a oprit cetirea Scripturii de către popor. Dar dacă-i așa, cu atât mai mult se cere propovăduirea orală a Scripturii. Chiar trebuie să existe un raport drept proporțional între cetirea Scripturii de către popor și între propovăduirea ei orală de către Biserică,

în speță de către preot. Unde se cetește Scriptura mai mult, întrebările sunt și ele mai multe, setea religioasă e mai mare, neliniștea metafizică e mai acută și deaceia și pericolul rătăcirilor e mai iminent, amenințând continuu. Viața religioasă acolo e mai vibrantă, dar tocmai deaceia mai puțin asigurată de surprize neplăcute. Numai statica nu produce surprize. Deaceia propovăduitorul trebuie să crească paralel cu cetitorul Scripturii în religiozitate vibrantă și în găsirea răspunsurilor la toate întrebările cari se nasc. Propriu zis trebuie să fie continuu într'o poziție avansată față de cetinos.

Propovăduirea Sfintei Scripturii de către Biserică este superioară — de aceea ea trebuie să se facă totdeauna, fie că se cetește sau nu Scriptura, și ea poate fi și suficientă, pe când cetirea Scripturii nu e suficientă pentru viața religioasă — întâi pentru că ea trezește cu adevărat sufletul la viața creștină și al doilea pentru că numai ea — făcută de Biserică, accentuez — prezintă nu numai textul Scripturii, ci și interpretarea lui cea justă, cea moștenită în Biserică dela sfinții apostoli. Propovăduirea Scripturii de către Biserică acumulează în ea și Sf. Tradiție, întreg adevărul creștin nealterat. Numai această propovăduire, când e vie, ferește de rătăcirii și ține poporul strâns lângă Biserică.

Poporul nostru a avut în tot trecutul său — chiar înainte de traducerea scise — Sf. Scriptură în viața sa. Este o afirmație insolentă aceea care se aude azi uneori că poporul român a trebuit să aștepte pe agenții sectelor și curentelor religioase de stil american ca să ia cunoștință de Sf. Scriptură. Mai mult, poporul nostru a avut adevăratul înțeles al Scripturii, înțelesul moștenit prin succesiune neîntreruptă dela apostoli, cari au cunoscut mai bine și în întregime gândurile și propovăduirea Domnului și le-au predat, pe lângă ceace s'a fixat din ele în scris, urmașilor lor și așa în conti-

* FOIȘOARA *

Din pervazul veșniciei

— Evocare —

Plec la căminul studentesc Gogu Cantacuzino, să caut umbra lui Nicolae Frateș. Simt cum îmi trece prin inimă un fior inefabil la gândul că voi revedea locul acesta, unde mi-am făurit, cu imaginația impetuoasă și veșnic aprinsă a celor douăzeci de primăveri, cele mai frumoase visuri de ascendență socială și spirituală. Au trecut, aproape fără să-mi dau seama, opt ani de zile de când n'am mai călcat pragul căminului Cantacuzino, Heidelbergul acesta neuitat al tinereții mele închinată abnegației și cărții, Arcadia aceasta romantică în care orișice veleitate e îngăduită, orice elan e justificat, orice zi e fericită și luminoasă ca o revărsare de zori

într'o dimineață de Mai. În scurgerea eternă și neistovită a veacurilor, opt ani de zile sunt ca o picătură de apă într'un ocean imens. Dar cât cât de mare e prețul acestui pumn de ani în viața scurtă și ireversibilă a omului! Și totuși, au trecut atât de repede! Pornesc spre căminul de care mă leagă un fir tainic și invizibil. Un imbold lăuntric mă mână într'acolo irezistibil, să văd curtea și pavilioanele căminului, să-mi amintesc de tot ce-a fost odată, să evoc într'o clipă străfulgerată de durere și de adâncă reculegere pe cel ce a fost odinioară pentru mine și pentru toți cari l-au cunoscut o supremă revelație de bunătate și de perfecțiune spirituală, pe Nicolae Frateș.

O iau pe bulevardul Elisabeta în sus, agale. La colțul Universității mă lovesc de cerșetorul orb, care întinde mâna spre mine, discret și interogativ. Îl știu aici de mult, de vreo șase luni de zile. Se vede că Vatra Luminoasă, instituția filantropică care se îngrijește de în mod iluzoriu de orbii

din capitală, i-a fixat patratul acesta de caldarâm cu ordinul categoric să nu-l părăsească. În para dogorătoare a soarelui de început de vară, mâna întinsă a cerșetorului orb imploră mila trecătorilor. Omul acesta nu mistifică lumea. Nu simulează suferința. E flămând. E gol. E orb. E o stafie în zdrențe. Stă rezemat de zidul Universității de dimineața până seara, ca o umbră de cavou, ca o arătare înspăimântătoare, ca o necontenită muștrare pentru cei sătuți și sănătoși cari trec pe lângă el, întorcându-și capetele într'altă parte. O măturie răscolitoare, un document impresionant de durere omenească. Și ce lecție de superioară demnitate la cerșetorul acesta infirm! Cu o resemnare filosofică care te uimește, cu o putere sufletească extraordinară, în noaptea lui fără de sfârșit, el răbdă deopotrivă frigul, arșița și nepăsarea oamenilor. Nemișcat în locul lui de caznă morală și fizică, el nu face nici-un șgomot în jurul persoanei sale, nu articulează nici-o vorbă și nu scoate nici un sunet, nu schi-

țează nici un gest mai insinuant, nu obligă pe nimeni să l vadă, nu pretinde nimănui nimic. Stă cu mâna întinsă, decent și reverențios, mut ca o statuie, fără să vexeze pe nimeni. Velința întunecului a fost trasă irevocabil peste ochii săi, ca să nu mai vadă niciodată lumina soarelui. Există pe lume vreo suferință mai mare de cât aceasta? De ce s'ar plânge atunci împotriva semenilor lui cari nu se opresc să-i dea de pomană? Trecând pe lângă el cu exclamații platonice de compătimire, l-au lăsat cu mâna întinsă și goală. Am ridicat încă demult în sufletul meu un altar al celor urgisiți. Din nefericire însă, e prea puțin să ai o inimă care să fie un receptacol sincer și sensibil pentru durerile de aproapele tău. Trebuie să ai și mijloace materiale. Să ieși din rezerva contemplativă, să vii efectiv în ajutorul celor ce sufer de foame.

M'am coborât în adâncurile sufletului meu. M'am lăsat prins în vrejurile unor întrebări cari incită la discuție și speculație

nuare, ca lumină lămuritoare, ca comentariu sigur al părților scrise.

Poporul nostru a fost în adevăr, nu acești mărginiți aroganți cari pretind, certându-se și întreolaltă, că cunosc mai bine pe Domnul — pe baza textului biblic — decât apostolii cari au trăit în preajma lui.

Dar în adevărul acesta întreg și deci în creștinismul cuviincios și cu bună credință nu-l putem ținea astăzi decât intensificând propovăduirea orală.

Biblia a jucat un rol uriaș, rolul primordial în formarea spirituală a poporului român, dela începuturile lui, nu numai din 1688, de când o avem întreagă tipărită în românește. Dar de atunci a început să joace unul și mai mare. Și va juca unul tot mai mare fără întrerupere în toată istoria viitoare a neamului nostru. Căci Scriptura, odată gustată de un popor, întretine în sufletul lui o sete continuu neastâmpărată de-a cunoaște pe Domnul, de-a se apropia de El prin cunoașterea Lui, prin cunoașterea voiei Lui. Iar propovăduirea Bisericii trebuie să țină pas cu această pururea neapăsătoare satisfăcută și pururea în creștere sete spirituală.

D. STĂNILOAE

Cuvinte regale. «Un singur gând: iubirea nesfârșită pentru poporul Meu, o singură dorință: binele României, Mă călăuzesc fără șovăială pe calea ce am făgăduit-o Țării Mele. Salvarea Patriei este pentru Mine singura poruncă care mă îndrumă în aceste vremuri îngrijorate de neliniște sufletească. În noua Constituție, am repus poporul în integritatea drepturilor și mai ales în stăpânirea definitivă a celui mai mare drept al unui popor, acela de a gândi prin el însuși și de a hotărâ singur».

Nr. 8748—1938

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că erezii după P. C. protopop pensionat Sergiu Medean din Sebeș-Alba, decedat la 24 Iulie 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au primit dela Cassa arhiepiscopozană din Sibiu, în numerar, fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 40.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului Arhiepiscopozesc dela 22 Aug. 1938.

Consiliul arhiepiscopozesc

Sfințirea bisericii ortodoxe române din Gheorgheni

— O nouă biruință în regiunea secuizată —

În 4 Septemvrie 1938 s'a făcut, cu deosebită solemnitate, sfințirea bisericii ortodoxe române din Gheorgheni, de către însuși I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului.

Sfințirea unei biserici, în județul Ciuc, depășește cadrul unei solemnități obișnuite și se înregistrează în inșiși aspirațiile neamului, devenind adevărată sărbătoare națională.

Județul Ciuc, la marginea Arhiepiscopoziei, este unul în care biserica noastră a avut mult de suferit, în cursul vremii. Acest județ devenind, sub Habsburgi, poate cel mai catolic în masa credincioșilor bisericii străbune, a smuls fără milă, dela sânul bisericii ortodoxe, mulți fii ai ei...

Astăzi județul Ciuc are două biserici ortodoxe, — care deschid rândul celor ce vor urma.

După sfințirea bisericii din capitala județului, s'a terminat cea din Gheorgheni, pe care I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului a hotărât s'o târnoască în ziua de 24 Iulie. Însă din prilejul marelui doliu, ce a lovit crunt întreaga țară, prin trecerea la cele eterne a Marelui Regine Mame, solemnitatea aceasta a trebuit să fie amânată.

Ziua cea mare, așteptată de toată suflarea românească de aci, a sosit, în ziua îmbrăcată de sărbătoare a soarelui de început de toamnă, în Dumineca de 4 Septemvrie, când descindea primit cu însuflețire de toți, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, în orașul Gheorgheni, pentru desăvârșirea locașului de închinare, întru chipat în frumoasa biserică, o podoabă pentru oraș și o corabie a mântuirii pentru frații înstrăinați.

Orașul frumos pavoazat își așteaptă Arhiereul. La poarta de triumf, din cetină de brad și cuunni de flori, așteaptă o lume imensă, în frunte cu clerul în odăjdii și reprezentanții celorlalte culte și a autorităților civile și militare din județ și comună.

La ora 9 sosește I. P. S. Sa în aceeași mașină cu dl colonel Victor Mihail, prefectul județului, însoțit de P. C. Părinți consilieri Virgil Nistor, Spiridon Căndea, Prof. C. Popa și diaconul I. Circov, dela mitropolie, însoțiți de călăreți în costume naționale.

Coborând, I. P. S. Sa, este primit de preoțime în frunte cu P. C. Sa Păr. Ion Rafiroiu, protopopul tractului Oituz, care întâmpină pe I. P. S. Sa cu cuvintele: „Osana celce vine întru numele Domnului” pentru sfințirea acestui nou Sion și mulțumindu-I pentru purtarea de grijă roagă să împărtășească arhieresti binecuvântări numeroasei asistențe. Un cuvânt de bun sosit rostește și dl primar al orașului, Theodor Chindea, directorul liceului din loc, în numele populației.

Se formează procesiunea, în frunte cu clerul, care în cântece bisericesti conduce pe I. P. S. Sa la noul locaș, ce urmează a fi sfințit. Aici se începe îndată celebrarea sfintei slujbe oficiată de însuși I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, înconjurat de un sobor de 12 preoți, răspunsurile fiind date de corul catedralei din Mercurea-Ciuc de sub conducerea dnei prof. Elena Ionescu-Heroiu. După înconjurarea bisericii și ungerea ei cu sfântul mir și depunerea sfintelor moaște în sfântul Prestol, se oficiază sfânta liturghie într'o înălțătoare atmosferă de evlavie.

În timpul sfintei slujbe I. P. S. Sa hirotonese întru diacon pe prof. Ion Limbianu din Odorhei. La urmă rostește o înălțătoare predică, pătrunzând în adâncurile cele mai tainice ale sufletelor asistenței, pentru care biserica devenise nefecăpătoare.

Plecând dela textul Sf. Scripturi din Sf. evanghelist Ioan Cap. 10, st. 27 - 28: „Oile mele glasul meu ascultă și eu le cunosc pe ele și vin după mine. Și eu le dau lor viața veșnică și nu vor pieri în veci și nimeni nu le va răpi din mâna mea”, înalt Prea Sfinția Sa își exprimă bucuria venirii ac, pentru sfințirea celui de al doilea locaș de închinare în acest județ. Se bucură oridecâteori i se dau asemenea prilejuri, spunând că se va grăbi să vină în mijlocul credincioșilor pentru a le da sfaturi, mai ales ac. Dumnezeu a voit să se ridice biserica aceasta pentru ca să prindă curaj și puteri toți cei ce vor intra într'însa. Ea va fi locul de înfrățire sufletească pentru fiii bisericii și ai neamului. Ac se va putea auzi cuvântul Mântuitorului. Din acest cuvânt răsare lumina cea veșnică, adevărul și

tot binele desăvârșit. El cheamă pe toți fiii sfintei biserici la Sine. Pe Acesta îl propoveduește sfânta noastră biserică, în toată strălucirea Lui. El e glasul iubirii de Dumnezeu către noi, El este glasul păcii într'o lume foarte tulburată, când ne pândesc primejdii din multe părți. Glasul Domnului să răsune și în sufletele noastre, pentru a putea avea pacea și liniștea dorită.

Din vremuri neștiute s'au întrebat filosofi, ce este viața? Și au dat o sumedenie de răspunsuri, însă nici un răspuns nu a putut defini viața. Ea poate fi simțită, trăită, semne de manifestare ale ei se pot arăta; însă viața ce e, nu o poate spune nimeni. Iată însă că vine în lume Hristos, și ceice L-au văzut și L-au ascultat, și au trăit după cuvintele Lui, ne spun că întru Dânsul, viața s'a arătat. Și Apostolii mărturisesc unul după altul că, deodată cu Hristos, viața adevărată, frumoasă, bună, viața singură care merită să fie trăită, a venit în lume odată cu Hristos. Ea se coboară din izvoarele cele de viață dătătoare, vine de acolo, de unde vine Isus, din Sânul Tatălui. Și ea trebuie să rămână și după Hristos în sufletul oamenilor.

I. P. S. Sa spune: am venit să vă chem la Hristos, să vă deschideți larg inimile spre a-L primi pe Hristos, și a ne înnoi forțele morale ale sufletului nostru. Acestea nu le putem avea decât prin învățătura evanghelică a lui Hristos. Astfel de izvor de înnoire va fi și biserica aceasta. Dumnezeu să fie milostiv celor ce vor intra și vor ieși dintr'însa. Dacă toți fiii țării noastre ar asculta glasul lui Hristos, călăuziți de Duhul Lui, nu ar fi țară mai fericită pe pământ, ca țara aceasta.

În continuare, I. P. S. Sa dă îndemnuri că față de cei de alte confesiuni să arătăm o purtare frățească și cu iubire, — cu iubire iertătoare pentru cei ce ne greșesc, căci așa e în spiritul credinței noastre. Aduce apoi mulțumiri, pentru toată truda și năzuința întru ridicarea acestei biserici, tuturor celor ce au contribuit la ridicarea ei, în special autorităților de ieri și de azi. Cere binecuvântarea Domnului asupra acestei biserici, a orașului, a țării noastre și a M. Sale Regelui Carol II lea, încheiând:

„Dumnezeu să fie cu El, cu noi, cu țara noastră și cu biserica noastră, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!”

A urma apoi o recepție în cancelaria liceului din loc. Se prezintă omagii în numele clerului de către P. C. Păr. protopop Ion Rafiroiu. De față mai este reprezentantul cultului greco-cat, prof. Artemiu Boeriu, László Ignatie protopop

teologică. „Când va înceta ziua și se vor pleca umbrele”, mi-am zis, cerșetorul acesta orb din colțul Universității va vedea aurora unei fericiri neperitoare, pe care Dumnezeu o gătește, în regiunile înflorite ale tărâmului de dincolo, tuturor celor ce sufer în lumea aceasta și rabdă durerile până la capăt. „Cununa virtuții este lupta cu durerile”, a spus pe bună dreptate Maxim Mărturisitorul, profundul teolog răsăritean. „Celui ce va birui, zice Domnul, îi voi da lui să mănânce din pomul vieții”. Slova Sfintelor Scripturi, care n'ascunde nici-o înșelăciune în dosul ei, care nu desamăgește pe nimeni. Viziunea aceasta a paradisiului de dincolo de moarte pentru ceice flămânezesc în lumea aceasta, va putea oare să neutralizeze, să atenueze, într'o măsură cât de mică, marea suferință a cerșetorului orb și flămând, mi-am zis din nou? Se va fi convins el oare că în lumea aceasta „totul e deșertăciune și necăjirea duhului”, el care n'a văzut această lume, sau n'o mai poate vedea? Va fi învățat el oare să prețuiască viața mai mult pentru ceea ce are ea decât pentru ceea ce are, mai mult pentru făgăduințele ei viitoare decât pentru plăcerile ei actuale? Se va fi împăcat el oare cu gândul că adevărata viață începe pentru el în momentul în care va fi pogorât „întru cele dedesubt”, sub pământ? Știe el oare că în vreme ce omul „cel de dinafară se strică, omul cel de dinăuntru se înnoiește zi de

zi”? „Impărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și beutură, ci dreptate și pace, și bucurie întru Duhul Sfânt”, avertizează Sf. Apostol Pavel pe ceice trăesc fără preocupări spirituale, pe cei pentru cari totul în viață se reduce la „epidermă”, pe cei sătui. Dar ce ecou poate să aibă sentința aceasta paulină în sufletul cerșetorului orb, gol și flămând? „Puterea omului întru neputință se săvârșește”, spune același Apostol. Dar suferința care macină fără cruțare pe omul acesta, ferecat în lanțurile unui destin ingrat, este o încercare întăritoare pentru el, sau i-a desarticulat sufletul în chip iremediabil, l-a îndepărtat cu totul de Dumnezeu, l-a întunecat, i-a acumulat în suflet revoltă și mânie, îl va face să strige odată, ca ingerul rebel: „Nu, nu voi sluji Ție, Doamne”!

Fără să proiectez vreă umbră de imputare asupra bunătații și dreptății dumnezeiești, din sbuciumul meu introspectiv a țâșnit o nouă avalanșă de întrebări chinuitoare. De ce lasă Dumnezeu pe omul acesta să suferă atât de mult? De ce lasă Dumnezeu să pătimească omul în general pe pământ? El, care dând la o parte zăvoarele întunerecului, a rupt zăvoarele morții, dând omului harul mântuitor al vieții veșnice, de ce n'a șters și suferința omenească cu totul de pe pământ? Pe nesimțite, confundându-mă într'o serie nesfârșită de întrebări, am luat în piept problema insolubilă a explicării răului în lume, problema

care mă obseda în chip stăruitor din primăvara anului 1930, când aprinzându-se biserica din Costești Argeșului, în noaptea din Vinerea cea Mare, a pierit în flăcările înfricoșătorului incendiu prietenul și colegul meu de facultate Nicolae Frateș, ars de viu alături de cele peste o sută de suflete neprihănite de copii. Dar ca și atunci, m'am simțit și de data asta strivit sub greutatea acestei insondabile probleme. Și precum faimosul și proteicul scriitor bisericesc din era primară a creștinismului, Origen, obișnuia să spună „Dumnezeu știe”, oridecâteori încercând să scruteze miezul unor probleme teologice care l frământau, nu putea să le găsească un răspuns precis și substanțial, neputând să-mi dau un răspuns care să mă satisfacă, am spus și eu: Dumnezeu singur poate să știe. Noi oamenii nu putem ști de cât fragmentar și aproximativ, orizonturile cunoștințelor noastre sunt limitate, ori cât ar fi afirmat de tare și de agresiv atotputernicia științei omenești Haeckel și acoliții săi. Celor mai fundamentale întrebări ale sufletului nostru, nu le putem da nici-o deslegare, nici-un răspuns. Dumnezeu, din motive a căror înțelegere ne depășește, nu ne-a desvăluit adevărul întreg, nu ne-a revelat toate misterele, a așezat între noi și El, poate pentru binele și fericirea noastră, o cenzură pe care n'o putem infrânge. Ceva e ținut secret, e păstrat sub clopot de sticlă, e ferit de privirile iscoditoare și indiscrete

ale omului. Nu cunoaștem lumea în care trăim decât parțial și imperfect. Nu ne cunoaștem viața, această umbră fugară și inconsistentă, decât foarte superficial și vag. Sunt încă multe, nespuse de multe tainele ce ne înconjoară, nespuse de multe enigmele a căror imposibilitate de soluționare Dubois Reymond a formulat în lapidarul său „ignoramus”. „Știința omenească nu cuprinde totul. E mărginită, și ca întindere și ca adâncime”, spune Emil Boutroux în opera sa „Science et religion dans la philosophie contemporaine”. Iar Alexis Carrel, în celebra sa lucrare „L'homme, cet inconnu” răstoarnă, cu o serie de argumente zdrobitoare, toate susținerile acelora cari pretind că știința cunoaște totul, dovedind în mod inapelabil că ea nu este decât un aspect anemic al inteligenței, nu depozitara adevărilor esențiale. Când ne va fi hărăzită ziua în care vom cunoaște totul și vom putea să stăm imperturbabil în fața vieții și a întrebărilor ei? Poate atunci când vor dispărea din lume toate păcatele și fărădelegile cari o pângăresc, când inima omului va fi curată ca inima copiilor și sufletul lui va fi o claviatură îngerească de supreme virtuți, ca să se adevărească în întregime cuvântul Mântuitorului: „Mărturisesc-mă Ție, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pe ele pruncilor”. Până atunci vom ședea pe pământul acesta „întru în-

romano-catolic, Szabó Gheorghe prot. romano-cat. pensionar, Văkar Iosif paroh armeano-catolic, Dienes Blasiv, paroh reformat și Freund Eugen, rabin. Apoi în numele armatei dl colonel Filip, reprezentantul corp. V de armată, dl col. V. Mihail prefect în numele administrației, dl Theodor Chindea directorul liceului în numele școlii și a „Străzii țării” și dna Zoe Negoescu, soția preotului, în numele Femeilor ortodoxe române, ca președintă activă, care cu colaborarea tuturor membrilor a depus o grijă deosebită pentru înfrumusețarea noului locaș de închinare.

Apoi s'a dat o masă creștinească în saloanele restaurantului „Dacia”.

I. P. S. Sa distinge cu brâu roșu

pe preotul locului Aurel Negoescu, pentru activitatea sa.

Din mijlocul praznicului s'a trimis o telegramă omagială M. Sale Regelui.

După masă s'a oficiat vecernia în noua biserică, la sfârșitul căreia s'a dat un concert religios, de corul catedralei din Mercurea-Ciuc, sub conducerea dnei prof. Elena Ionescu-Heroiu. Sfârșindu-se sărbătoarea zilei, înalt Prea Sfinția Sa, însoțit de suita sa și câțiva preoți, a plecat să viziteze frumoasa stațiune a Lacului roșu și regiunea minunată a Cheilor Bicazului. Iar credincioșii, primind binecuvântarea I. P. S. Sale, au plecat la casele lor cu sufletele pline de nădejdea prilejuită de momentele înălțătoare ale zilei. Pr. Ion I. Borcan

Episcopul Nicolae Popea

În ziua de 8 August anul acesta, s'au împlinit 30 ani de când vlădica Nicolae Popea a trecut pragul vremelnicei intrând în staulul veșniciei. Întru pomenirea lui s'a ridicat o modestă troiță cu mici încrustări și s'a așezat în fața strășinei casei părintești înconjurată fiind de o prea frumoasă grădiniță cu flori.

Episcopul Nicolae Popea s'a născut în 17/29 Februarie 1826 în comuna Satulung-Brașov, dintr'o familie de preoți, prin înaintași consacrați altarului; el purta în suflet tiparul deprinderilor bune și creștinești pe care le-a cultivat în raza casei părintești. Studiile secundare le-a făcut la Brașov, Blaj, iar de aici trece la Cluj (1843—1846), unde studiază dreptul. În timp ce studia la Cluj, cercul tuturor studenților români, sub impulsul sentimentelor naționale, formară o societate de lectură și o foaie periodică manuscris, numită: Aurora sau „Zorile”.

Redactorii acestei foi au fost Alex. Pop (Papiu Ilarian) și tânărul N. Popea. Din numărul membrilor societății de lectură, cari erau toți studenți la drept și filozofie, episcopul Nicolae Popea în cartea sa „Memorialul arhiepiscopului și mitropolitului Șaguna”, pomenește pe următorii: „Alex. Papiu Ilarian, Petru Roșca, Ioan Pinciu, Amos și Alexandru Tordășan, Frații Hodosiu, Bucur Găitan, Hosescii, Butenescii, I. Balomir, I. Raț, Gh. Man, Simion Pop, Matei Pop, Dionisiu Tobias, Const. Panțu, Ion Oros (Rusu), Petru Brote, N. Vlad, Ieremia Verzea, Radu Popea, N. Popea, I. Moga, Z. Moga și alții.

Membrii societății se întruneau adesea, țineau conferințe literare, se instruiuau unii pe alții în gramatică, în citirea cărților

și în a cunoaște istoria Românilor. Aveau și o mică bibliotecă. „Era mai mare dragul, văzând că tineri din ceice mai înainte nu luaseră carte românească în mâni, acum nu se mai puteau despărți de istoria lui Petru Maior...”

Un episod destul de interesant din vremea cât studia la Cluj, istorisește episcopul N. Popea:

Murise tânărul și eminentul student la drept Iuliu Mihali, fiul protopopului Mihali din Blaj, și cum pe acelea vremi românii își țineau cuvântările funebre în limba maghiară, românii se hotărâsc ca de data aceasta să treacă peste vechea rândueală și la îngroparea colegului lor să-i spună durerea lor în grai românesc...

Cuvântul a fost ținut de N. Popea. Cu toate vociferările, intreruperile și cu toată atitudinea ostilă a ungușorilor, Nicolae Popea și-a rostit până la sfârșit cuvântul său în limba românească, având drept straje contra vrăjmașilor pe toți românii înflăcărați în simțire națională. Oratorul a trebuit să fie condus acasă de toți prietenii pentru a nu cădea pradă răsunării ungușorilor, iar din pricina acestei îndrăselni a avut unele neplăceri.

Dela Cluj continuă studiile pentru teologie la Viena sprijinit de catolici, pentru a-l folosi mai târziu ca propagandist în ținutul Brașovului, dar cu episcopul Nic. Popea nu și-au ajuns scopul, și se reîntoarce acasă, iar la 1848 îl întâlnim în rolul de căpitan în garda românilor brașoveni. Ocupă slujbă de actuar la administrația unei preturi.

Mitropolitul Șaguna descoperi în N. Popea toate calitățile necesare unui om

care putea să-i fie folositor și să presteze frumoase servicii.

Episcopul Nicolae Popea a fost secretarul mitropolitului Șaguna și profesor la Seminarul din Sibiu.

La îndemnul lui Șaguna, Neogoe Popea se călugărește în 1856 în sărbătoarea Bunei-Vestiri, primește numele de Nicolae și prima treaptă din ierarhia bisericească.

Harnic și priceput, blând și corect el s'a achitat cu multă conștiință de toate însărcinările primite, și drept răsplăt pentru credincioșia sa față de Marele Șaguna, a ajuns până la demnitatea de vicar arhiepiscopesc. Ucenic devotat al mitropolitului Șaguna, s'a bucurat de întreaga prietenie și de o deosebită considerație, și când mitropolitul îi scria i se adresa prin cuvintele: „Dragă Nicolae”. Înainte de a închide ochii Șaguna a încredințat lui N. Popea toată corespondența sa și toate manuscrisele.

După moartea mitropolitului Șaguna, un număr însemnat din cei mai de valoare bărbați vedeau în persoana vicarului N. Popea pe cel mai indicat urmaș al „marei său dascăl și protector”. Din pricina unor intrigi răutăcioase și a unor atacuri lipsite de femeiri serioase, Nicolae Popea se retrage din candidație, cu toată că simpatia multora s'au manifestat pentru el. Sub păstoria lui Miron Romanul, o seamă de cărțurari împreună cu N. Popea, grupați într'un partid național-bisericesc, au luptat pentru continuarea liniei tradiționale de origine șaguneană. În 1889, când a devenit vicar scaunul episcopesc dela Caransebeș, este ales Nicolae Popea. Păstorește până în anul 1908, în eparhia Caransebeșului, având o experiență bogată câștigată pe lângă Șaguna. A muncit cinstit, desinteresat, manifestându-se cu demnitate, lăsând prin testament 300 000 coroan aur pe seama diecezei Caransebeșului, pentru ajutorarea tinerilor studenți.

Pe teren politic și național, N. Popea s'a manifestat cu toată înflăcărarea sufletului său. A participat pe lângă Șaguna la toate întrunirile naționale, fiind ales ca deputat la dieta din Sibiu și în două rânduri la senatul imperial din Viena. Consecvent în politica națională purtată de Șaguna, episcopul Popea a ajuns până la demnitatea de președinte al comitetului național-român (1878—1881).

Episcopul Popea a fost un scriitor activ. A scris articole mai multe în „Telegraful Român” și chiar în revistele vieneze „Die Zukunft”, „Wanderer” și „Ost und West”, unde se silea să documenteze istoric dreptatea cauzei ierarhiei române.

În anul 1870 tipărește în volum o serie de articole publicate în „Tel. Român” cu titlul: „Vechea mitropolie română orto-

doxă a Transilvaniei și a părților Ungariei”.

Cele mai multe scrieri au drept obiect pe mitropolitul Șaguna, a cărui viață și activitate o cunoaște foarte bine, precum și toate frământările naționale din epoca sa.

Șaguna încredințase toate actele sale episcopului Popea, spunându-i: „Actele acestea le las în grija ta, fă cu ele cum te va lumina Dumnezeu și cum vei afla tu mai bine”.

(Memorialul lui Șaguna).

Din materialul de acte istorice și memorii a lui Șaguna a dat publicității, Popea mai multe scrieri.

Șchița biografică a Ex. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei Baron de Șaguna, publicată în „Telegraful Român” din 1873 și apoi în broșură separată.

„Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Baron de Șaguna”, volum apărut la Sibiu 1879, și premiat cu 500 fl. din partea sinodului arhidiecezei ortodoxe române din Transilvania.

„Memorialul Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei Baron de Șaguna”, apărut la Sibiu anul 1889.

Episcopul N. Popea a fost membru activ al Academiei Române, iar în discursul de recepțiune la „Academia Română” a vorbit tot despre Șaguna fiind prezent la această solemnitate Regele Carol I și Principele moștenitor Ferdinand.

Episcopul Popea a fost un cronicar luminat al Marelui Șaguna, iar în scrierile sale se oglindește tot sbuciumul, toată frământarea de titanică muncă a lui Șaguna.

„Credință profundă, înflăcărată dragoste de neam, însuflețite porniri spre progres, corectitudine în purtări și țăria neînfrântă a convingerilor: iată însușirile principale, cari l-au împodobit pe Popea, până la adânci bătrânețe”.

(Așa îl caracterizează dl profesor universitar I. Lupaș.)

Preot Gheorghe Șerbu
Satulung-Brașov

Troiță ridicată întru pomenirea episcopului Nicolae Popea. În comuna Satulung-Brașov, s'a ridicat o sfântă troiță prin străduința preotului Gheorghe Șerbu. Troița s'a lucrat la Liceul industrial de băeți din Brașov, fiind în întregime sculptată, s'a ridicat întru pomenirea episcopului Nicolae Popea și este așezată în fața casei părintești. Primăria Satulung a aranjat în jurul troiței o frumoasă grădiniță cu flori. Sfințirea troiței s'a făcut în ziua de 21 August a. c. ora 11. Tot atunci s'a slujit un parastas întru pomenirea episcopului N. Popea. Cu această ocazie a vorbit dl profesor universitar Dr. Gh. Moroianu și preotul Gh. Șerbu despre vlădica Nicolae Popea.

tunerecul și umbra morții”. Un întunec care ne umple de amărăciune și de anxietate. O umbră, umbra sinistră a morții, care ne urmărește din prisma vieții, pas cu pas, până în clipa în care destinul nostru de locatari efemeri ai pământului, îi va îngădui să ne cuprindă pentru totdeauna.

Am ajuns la cămin. Dorul revederii mă rechemă demult. În mine palpita trecutul cu putere. Mă năpădește un val de duioșie. Mă cuprinde o emoție adâncă. Da, pe-aici am fost odată și noi, eu cu N. Frateș. În curte, pe băncile de sub cireșii înfloriți, zăresc mai mulți studenți cu cărțile deschise dinainte. Desigur învață cu sărg, fiindcă s'apropie sesiunea de examene. Sunt un străin pentru ei. Nici-unul din ei nu mă cunoaște. Apariția mea îi face să se mire. Nici unul din ei n'ar putea să bănuiască că și eu am locuit odată în acest cămin, și eu am construit odată pe visuri pe nisip, stând ca și ei cu fruntea obosită pe cărțile de studiu, de dimineața și până în țaria nopților. Ne întreceam de-a-învățatul. Ne stimulam unul pe altul. Aveam în suflete disponibilități de mare entuziasm și energie, pe-atunci. Credeam cu patimă în steaua noastră, în norocul nostru, în puterile noastre de muncă. Ambiție, râvnă, vitalitate și avânt. Acestea erau lozincele vieții noastre de student. Mă uit cu evlavie împrejurul meu. Par'că nu s'a urlat nimic din loc. Și totuși, ce schimbare peste tot! Fără să vreau mă trezesc pe buze cu refrenul

cântecului dintr'o junețe fără de întoarcere:

*O clipe scumpe, fără griji,
Din zilele de-altădată,
Dece nu străluciți și azi
Cum străluciați odată?
Zădarnic împrejur priveșc,
Căci urma voastră n'o zăresc.
O, jerum, jerum, jerum,
O, quae mutatio rerum!
...Acel ce-a fost însă student,
În sufletu-i păstrează
Un foc nestins ce orișicând
Cărarea-i luminează.*

Numai murmurul dulce al șipotelor din satul meu natal de pe Târnave mai poate să trezească în sufletul meu ecoul profund pe care-l stârnește cântecul acesta duios și evocator, care mă vrăjește și mă transfigurează, ducându-mă cu opt ani în urmă, în ostrovul de lumină al anilor mei de student. În văpaia lui, încerc să reconstruiesc din beteala amintirilor, viața noastră studentească. Din tortul zilelor trăite aici, încerc să țes și să însălez basmul minunat al tinerețelor noastre. Închid ochii și văd, ca print'un panoptic magic, frumusețea anilor petrecuți în căminul acesta studentesc, alături de Nicolae Frateș. Dar unde ești tu Nicolae Frateș? Dece nu-mi răspunzi, când te strig? Cu inima comprimată de un fior puternic, intru în pavilionul studenților în drept. Mă opresc în dreptul camerei cu numărul 13. A fost camera noastră, a mea și a lui Nicolae Frateș.

Acum e locuită de alți studenți, cari se uită la mine mirați când le spun că am venit aici să caut vestigiile trecutului meu studentesc. E o cameră săracă și sobră. Două paturi, două mese, un dulap, un cuier și un bec obosit în tavan. Când ne-am instalat la Nicolae Frateș în ea, am făcut mare haz văzând pe ușa camerei noastre numărul fatidic, Nu eram superstițioși. Dețestam fatalismul. Credința puerilă că numărul 13 îți poate aduce rău, este apanajul oamenilor simpli și fricoși. Ce ne păsa nouă? Intr'adevăr, la început totul a fost atât de frumos! Nu puteam citi în privirea lui Nicolae Frateș, gândire irizată de-o palpabilă tristețe, gândul cu chenarul negru al morții. Nu puteam prevedea că omul acesta bun, drept, muncitor și frumos, va avea parte de o moarte năpraznică și întempestivă. Moartea? O glumă inofensivă, un calambur. O marotă, o sperietoare pentru cei nevolnici. Nu mă gândesc la ea și nu mă tem de ea, îmi spunea adeseori Nicolae Frateș. Mama, femeie simplă dela țară, vede moartea sub forma plastică și macabră a unei babe matusalemice cu coasa în mână. Eu o văd ca pe un apus de soare odihnitor, sau dacă vrei, sub forma unei fecioare neprihănite cu care mă voi logodi. Nicolae Frateș râdea. Era sănătos și optimist. Din ochii lui radiau efluvii de viață și expansiune tinerească. Dar, în ciuda aparențelor, dacă te uitai cu mai multă băgare de seamă, ai fi putut vedea pe

fața lui melancolia morții premature. El însuși mi-a mărturisit, la câteva luni după instalarea noastră în camera cu numărul 13, că deși nu e tributarul unor prejudecăți anacronice și populare, ceva nedeslușit și tainic l-a făcut să perceapă, cu antenele presimțirii, moartea sa timpurie, în momentul când a văzut pe ușa camerei noastre numărul de panică.

Nicolae Frateș venea la București din prundurile Costeștilor, ținutul Argeșului. Eu veneam din Ardeal. Deși din colțuri diferite de țară, sufletele noastre s'au întrăit spontan. Am fost colegi de facultate și de cameră tot timpul. Om deschis și primăvăratec, integru și bun la inimă. Așa era Nicolae Frateș. Orfan de război și sărac. Se întreținea singur. Muncia mult și greu, fiind și student, și funcționar. Dar nu l-am auzit niciodată plângându-se de viață. O suportă cu seninătate. Din când în când îi trimetea mamei sale câte-o scrisoare, în care îi făcea cunoscut că nu mai are mult de stat la București, că în curând își va lua licența și se va duce să se așeze lângă dansa, ca unicul ei copil, să profeseze avocatura. Avea însușiri alese și-i prezeceam un viitor frumos la bara justiției. Prepararea examenelor, și fertile și interminabile subiecte de discuție ne confiscau nopțile de somn. Par'că acum îl văd pe Nicolae Frateș cum învața la dreptul roman, din cale afară de extenuat și cu picioarele în ligheanul cu apă rece, ca să-și

Ori unul, ori altul...

Două drumuri se deschid în fața omului încă dela nașterea sa, ni-a spus Mântuitorul nostru Isus Hristos. Unul e drumul binelui, al luptei nentrupte. Cale strâmtă și anevoioasă, plină de spini și pietri, cu urcușuri fără coborâri. Ea șerpuiește pe deasupra prăpastiilor, cerând o veghere neadormită până la capătul călătoriei, — unde așteaptă fericirea eternă.

Al doilea e drumul larg și neted al răului, cu împlinirea patimilor ce zac în om. Privită superficial, s'ar putea să apară omului fermecat de plăcerile terestre, că această cale nu va duce peste prăpastii, ci numai prin lanuri de flori și câmpii veșele, pline de desfătări.

Presărată cu desamăgiri, străjuită de ruini și pardosită cu durerea înfrângerii, iluminată de mirajul deșertăciunii, ea coboară însă în iad, în focul veșnic.

Și preotului nostru:

Tocmai așa se deschid două drumuri în viața sa de păstor duhovnicesc. Dela drumul pe care apucă, atârnă toată soarta lui.

Unul e drumul pastorației de porunceală, dacă se mai poate zice *pastorație*. Irosindu-și entuziasmul într'un mediu poate prea puțin înțeles, fără sprijin din partea altor autorități, ironizat de mulți și invidiat de toți, stânjenit în zelul lui de atâția factori, mai având să lupte cu greutăți materiale, preotul „slab de inger“ sfârșește prin a capitula. Părăsește, rând pe rând, ideile generoase ce l-au animat, aureola de Prometeu, venit cu focul sacru în comună ca să arate alt mod de viață tuturor, și — se încadrează în realitatea satului. Apucă drumul bătătorit de alții, drumul renunțării la bune înfăptuiri.

Odată ajuns la acest pas, coborând „în lume“ și integrându-se în mersul ei, el va fi poate mai simpatic, dar mai puțin prețuit. El pierde stima hieratică și sfințenia cu care a fost nimbat la început și de-

Dăm aici numele și suma acelor cari au binevoit a contribui la această modestă operă creștină:

Camera de industrie și comerț Brașov 2000 lei; George Ciurea comerciant Brașov 1000 lei; Camera de agricultură Brașov, Dr. Gh. Moroianu profesor universitar, Prof. N. Colceag Satulung, Ing. I. Popea București, Gogu Popa comerciant Brăila, Pr. Gh. Șerbu Satulung, N. Perșoiu comerciant Brăila, I. Popea comerciant Brăila, Ing. Vineș Ploești, câte 500 lei; Inspector N. Popea Brașov și Gh. Voinea funcționar București, câte 300 lei; Pr. Zenovie Popovici Satulung 200 lei; Vasile Fărcaș inv.-director, Drăgan Ghelase Brăila, Petre Boros Brăila, Vasile Ghia Brăila, câte 100 lei; Primăria Satulung prin bunăvoința dlui primar și notar, a făcut fundamentul troiței din beton, în valoare de 1700 lei.

Pr. Gh. Șerbu.

calmeze nervii. Culpă levis în concreto... Culpă levis în abstracto... Definiția culpei: Culpam esse quod cum a diligente provideri potuerit non esset provisum... Culpă maxima... Destul, Frateș, nu vezi că ești un cadavru ambulant? Mai lasă textele acelea rigide de drept. Ia vioara, Frateș, și adu viață în camera asta austeră... Atunci, în liniștea căminului, din strunele vioarei lui Nicolae Frateș se ridică spre bolta cerului, ca o rugăciune de miez de noapte, cântecul însinguratecului, al omului în căutare de odihnă spirituală... Pe Argeș în jos... Pe un mal frumos... Acolo bătea inima lui Nicolae Frateș... Intr'un târziu, adormiam îmbrăcați sub vraja muzicii.

În anul cel din urmă de studii, în vacanța de Paști, Nicolae Frateș s'a dus în Costeștii lui, să-și vadă mama și să se recreeze. În Vinerea cea Mare, seara la slujba Prohodului Domnului, Nicolae Frateș se ruga în biserică, fără să-și dea seama că e numai la doi pași de moartea pe care o sfida cu atâta sânge rece. Deodată izbucnește focul. Lumea e prinsă în biserică. Vălvătaiele se'ntind fulgerător. Și'n câteva

vine în mintea oamenilor „om“ ca ori și care. Participă la adunări, face glume, spune snoave, slobozind pe încetul pornirile rele din el pe care le-a ținut până atunci în frâu.

Își caută de interesele personale, mulțumindu-se în domeniul pastoral și duhovnicesc doar cu liturghia și cu oarecare sacramentalii la care e chemat nu atât de credința, cât de obiceiul ce se mai păstrează în unele familii.

De predicat, predică rar, din lipsa de auditori mulți.

Aceasta e calea „rustificării“ în grai, în ținută și în acțiuni, și devenirea „în lume“ a celui ce a fost „ales din lume“, știut fiind că lumea iubește pe cei ce sunt ai ei.

Opus acestuia se înalță drumul luptei necurmăte, al calvarului, împreună cu Mântuitorul și, la nevoie, al crucificării.

Pe acest drum se cere preotului o luptă de fiecare clipă cu el însuși, o veșnică înălțare spre Dumnezeu și un nesfârșit tact pastoral.

Patimile și lumea cu momelile ei sunt curse întinse preotului. Un pahar de vin, o vorbă de duh, o situație materială mai bună sunt mijloace prin care Satan îl ademenește mereu.

El însă trebuie să li se opună hotărât. Să albească în față pe Isus cel Răstignit și să caute din toate puterile a deveni un „alter Cristus“. Să fie model de virtute și de cinste ca și „Învățătorul nostru“ și normă credincioșilor cu purtarea sa; căci credincioșii, se știe, iau pildă mai mult din viața preotului decât din spusele lui. Și cum va fi viața lui, așa va fi și a păstoriților săi.

Să se înalțe spre Dumnezeu prin aprofundarea tezaurului credinței noastre, prin meditație și rugăciune. Prin citit — care înobilează mintea și sufletul, — el trebuie să fie albina ce strânge nectarul din toate florile. Imbogățindu-și cunoștințele, el poate da hrană trebuincioasă credincioșilor stărnindu-le interesul și dragostea de biserică și de predică. Altfel, i se va epuiza repede materialul și va fi obligat să repete aceleași idei și fraze de monotonie și plictiseală.

Având deschisă cartea naturii, el să citească atotputernicia și slava lui Dumnezeu din tot ce-l înconjoară.

Contemplarea lumii și meditația asupra scopului nostru duce inevitabil la plecarea smerită a genunchilor înaintea lui Dumnezeu.

Rugăciunea, făcută cu căldură, cu adâncă simțire, îi va da putere de a duce lupta fără compromisuri sau capitulare. Ea e balsam pe rănile sufletului și arvuna biruinții.

Un tact pastoral, bazat pe bândețe, îndelungă răbdare, dragoste de turmă, mai pe sus de orice îi va da cheia bunei cărmuirii.

minute, alături de cei vre-o sutăcincizeci de oameni arși de vii, zăcea și trupul neînsuflețit și carbonizat al lui Nicolae Frateș Ziarele timpului au înregistrat catastrofa aceasta pe larg. Din mormanul de cadavre a fost scos și acela al studentului Nicolae Frateș, în hohotele de plâns ale sărmanei sale mame... Mă cobor din nou în curtea căminului. În mulțimea de studenți, de pe la mesele de sub cireșii înfloriți, văd pe unul care face anatomie intuitivă pe un craniu mort. Țeasta aceasta mă duce cu gândul în cimitirul în care Hamlet, ținând în mână o hârcă de om, rostește celebra frază: „Capul ăsta a avut o limbă în el și a putut să cânte odată. Iar acum, groparul îl asvârle ca și cum ar fi falca lui Cain, care a comis întâiul omor. Ar putea să fie căpățâna unuia care putea să păcălească chiar pe Dumnezeu...“

Nu, Nicolae Frateș n'a păcălit pe Dumnezeu. De aceia mă întreb și astăzi: De ce ai lăsat, Doamne, pe omul acesta bun și drept să piară în scrumul bisericii Tale?

V. Sămărtinean

Ferindu-se de banalități, de glume și snoave, ținând seamă în tot momentul că el e reprezentantul Domnului Isus pe pământ, se cuvine să lucreze ca Stăpânul său, nepierzându-și cumpătul, și expunându-și viața pentru aproapele său.

Respectul oamenilor va crește, și odată cu acesta și însemnătatea culturală și religioasă a preotului, în fața cărmuitorilor și cărmuitorilor noștri.

Să urmărim deci pe Domnul în drumul jertfei înălțându-ne sufletele și vom fi siguri de cununa biruinții pe pământ și în cer.

Pr. Viorel Ogradă

Cehii și germanii din Sudeți

Este lucru prea cunoscut, și în același timp prea firesc, că cehii înainte de-a se crea statul actual cehoslovac, s'au opus, cu toată îndârjirea caracterului lor, tuturor încercărilor de germanizare și de alipire la factorul politic și cultural german.

Raporturile între cehii și germani, în noul stat cehoslovac independent, în urma unor înfrâuriri diferite, au început a se tulbura într'un grad destul de grav.

Faptul acesta îl mărturisește însuși ministrul cehoslovac al afacerilor externe și profesorul universitar de istorie, dl Dr. Camil Krofta, care, în studiul său recent apărut într'o revistă cehoslovacă, analizează evoluția istorică a raporturilor dintre statul și poporul ceh față de statele și poporul german.

Studiul dlui ministru și profesor Krofta încheie spunând că, deși „raporturile dintre noi s'au turburat în chip atât de serios, ni se pare că nu trebuie să renunțăm la speranța că se va putea totuși reinovă raportul de bună reciprocitate între cetățenii cehoslovaci și cei germani ai statului nostru, și că chiar între statul nostru și Reichul vecin se va crea și fixa, fără pagubă pentru independența statului nostru și libertatea noastră, un raport de bună vecinătate, poate chiar de prietenie, care să se refrângă binefăcător nu numai asupra noastră și a lor, ci și asupra păstrării generale a păcii europene, care este atât de trebuitoare și atât de dorită“.

Cehoslovacii spun, nu fără dreptate, că după aproape douăzeci de ani dela conferința păcii din 1919, s'au ivit abea acum nemulțumirea și neliniștea în regiunile așa zise *sudeto-germane* ale Cehoslovaciei. Aici a luat ființă partidul foarte tinăr al lui Conrad Henlein, care cere „autonomia“ germanilor din Sudeți, desfășurând o puternică propagandă, susținută, cum se crede, și din afară...

Ministrul Krofta și-a expus clar și lămurit ideile, și în același sens și cu aceeași tărie au cuvântat la Praga și în provincie alți miniștri colegi subliniind fiecare și încă odată: de o parte dorința de pace și sforțările mari aduse de Cehoslovacia, ca să ajungă la satisfacerea dorințelor juste și sănătoase ale minorităților, fără compromiterea siguranței și suveranității statului; ear pe de altă parte, hotărârea nestrămutată a întregului popor de a rezista în fața ori cărei presiuni și ilegalități.

În congrese și în alte manifestații din Cehoslovacia, atitudinea aceasta a conducătorilor a fost aprobată cu cel mai viu entuziasm.

Erată. În articolul: *Biblia și viața românească* din numărul trecut, s'au strecurat unele greșeli pe cari le rectificăm. În coloana a treia, în loc de: *Biserica trebuie studiată* se îndreaptă: *Biblia trebuie studiată* etc.; iar în alineatul următor, în loc de: *Ea ne aduce de peste veacuri sufletul credinții binecuvântate...* se îndreaptă așa: „ne aduce de peste veacuri suflul credinții, binecuvântările tuturor închinătorilor“.

INFORMAȚIUNI

Pentru marinarii eroi. În timpul marelui război, marina noastră și-a făcut pe deplin datoria. A luptat, ca și armata de uscat, cu aceeași vitejie. Aproape în fiecare oraș, monumente modeste sau mărețe proslăvesc vitejia soldaților. Numai răzăcitorilor pe ape nu li s'a ridicat până acum nici un monument. Țara, și mai ales generația celor tineri, trebuie să-și poată aduce aminte că atâția marinari au murit pentru întregirea neamului! Serbările dela 8 Sept. la Constanța, în prezența M. Sale Regelui *Carol II* au oferit astfel prilejul pentru toată lumea să contribuie la ridicarea Monumentului Marinei.

Moartea generalului Mărdărescu. La Neuheimbud din Germania a încetat din viață Luni noaptea, în urma unei pneumonii, generalul *George Mărdărescu*, unul dintre cei mai aleși ofițeri ai armatei noastre; generalul Mărdărescu a îndeplinit un mare rol în războiul de întregire a neamului. În 1919 a comandat armata de operații care a ocupat capitala Budapesta. Corpul defunctului, adus în țară, va fi înmormântat cu solemnitatea cuvenită eroilor neamului.

Schimb de studenți. Au sosit la Arad, în 1 Septembrie a. c., doi teologi englezi, dnii Wesley Wood și George Vince, cari în anul școlar 1938—39 vor studia teologia la Academia teologică din Arad. Acești doi studenți fac parte din schimbul intervenit între biserica anglicană și cea ortodoxă română.

Prozelitism. Ni se comunică dint'o parohie a protopopiatului Târnava mare: „In comuna Prod *uniții* și-au sfințit un clopot, dăruit de Blaj. — pentru 3 venetici și două familii ce trăesc în concubinaj; protopopul li-a promis că Blajul le va face și o capelă numai să stăruie să mai treacă dintre ortodocși la ei“. Ca să se știe.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 11 Septembrie 1938, va predica părintele rector Dr. D. Stăniloae.

Nr. 9248/1938 Ep.

Publicațiune

Se publică noul concurs pentru aprovizionarea internatelor Academiei teologice și Școlii ortodoxe de cântăreți din Sibiu pe durata anului școlar 1938/39, cu următoarele alimente:

a) Carne de vită, vițel, porc, oaie, untură topită, slănină crudă și slănină afumată — toate de prima calitate.

b) Mezeluri.

c) Coloniale.

Reflecții vor înainte oferta la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu până la 19 Septembrie a. c.

Ofertele pentru carne vor fi însoțite de garanția de 5000 (cincimii) Lei în numerar.

Consiliul arhiepiscopesc își rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanți. Sibiu, 6 Septembrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 111—1938

[45] 1—1

Concurs de licitație

Filia ortodoxă română Prod, jud. Târnava-mică, dă în licitație publică în 18 Septembrie 1938, ora 2 p. m. cu oferte închise, în localul școlii primare de stat, edificarea bisericii, conform planului și devizului estimativ, aprobat de Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc la 16 Iulie 1938 Nr. 8118—1938.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz și conform condițiilor din caetul de sarcini.

Participanții vor depune odată cu oferta și o garanție de 10% din valoarea devizului, în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admiși la licitație, decât antreprenori diplomați.

Caetul de sarcini, planul și devizul, pot fi văzute în fiecare zi la oficiul parohial din matra Seleșului.

Consiliul își rezervă dreptul la acceptarea ofertelor și ofertanților. Contractul încheiat se va aproba de Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc. — Biserica nu plătește nimănui spesele de deplasare.

Prod, la 7 Septembrie 1938.

Oprean Nicolae

Pr. Iustin Sârbu

epitrop-casier